

IP

13.8.2010

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntö 1.7.2010, VM084:00/2010

Luonnos hallituksen esitykseksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:ltä lausuntoa otsikkoasiassa. Päivittäistavarakauppa ry kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavan.

1 Esityksen perustelut

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta esitetään, että makeisten ja jäätelön osalta otetaan käyttöön valmistevero ja virvoitusjuomien valmisteveroa korotetaan niin, että valtion verotulot kasvavat vuositasolla 120 miljoonalla eurolla. Valmisteveron käyttöönottoa ja korotusta on perusteltu ensisijaisesti valtion verotulojen lisäämisellä.

Valmisteverojen käyttöönottoa ja korotusta on lisäksi perusteltu ehdotetun valmisteveron piiriin kuuluvien tuotteiden terveysvaikutuksilla. Esityksessä mm. todetaan sokeria sisältävien virvoitusjuomien käytön lisäävän lihomisen riskiä ja sokeria sisältävien virvoitusjuomien ja makeisten nauttimisen olevan uhka hampaiden reikiintymiselle.

2 Esityksen puutteet ja ongelmakohdat

2.1 Valmisteveron vaikutus yksityiseen kulutukseen ja kansanterveyteen

Päivittäistavarakauppa ry haluaa kiinnittää huomiota siihen, että yksityisen kulutuksen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on OECD-maiden pienimpiä (43 %). Kulutukseen kohdistuvat verot, kuten esitetty valmistevero, heikentävät kuluttajien ostovoimaa ja pienentävät yksityisen kulutuksen osuutta bruttokansantuotteesta entisestään. Yksittäisilläkin veroratkaisuilla, joilla siirretään verotuksen painopistettä kulutukseen, on niin suuri periaatteellinen ja kansantaloudellinen merkitys, että tällainen päätös pitäisi tehdä osana näköpiirissä olevaa verotuksen kokonaisuudistusta.

Valmisteveroa on perusteltu myös terveystaloudellisilla syillä. Päivittäistavarakauppa ry haluaa kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvoston kanslian asettama ruokastrategian valmistelun johtoryhmä esityksessään kansalliseksi ruokastrategiaksi 18.6.2010 toteaa, että elintarvikkeiden kuluttamisen ohjauksen pitää tapahtua pääasiallisesti viestinnällä ja koulutuksella. Toissijaisena nähdään verotuksen keinot, jossa positiiviset kannustimet ovat sanktioita tärkeämpiä. Esimerkkinä johtoryhmä esittää hedelmien, vihannesten, kasvien ja marjojen arvonlisäveron alentamista.

IP

13.8.2010

Päivittäistavarakauppa ry näkee, että valmisteveroasiaa pitää selvittää edelleen sekä verotuksen kokonaisuudistuksen että kansallisen ruokastrategian vahvistamisen yhteydessä. Näin pystytään tekemään perusteltuja ja pitkäjänteisiä veroratkaisuja ja vältetään myös verotuksen jatkuvista muutoksista aiheutuvien kustannusten syntyminen.

2.2 Kilpailun vääristyminen

Valmisteveroa ehdotetaan esityksessä kannettavan vain tiettyihin tullitariffin nimikkeistön nimikkeisiin kuuluvista elintarvikkeista. Tällainen menettely johtaa Päivittäistavarakauppa ry:n mielestä siihen, että valmisteveron piiriin kuuluvista nimikkeistä pyritään siirtämään tuotteita sellaisiin nimikkeisiin, joita valmistevero ei koske. Rajanveto-ongelmia tulee väistämättä esiintymään esimerkiksi keksien ja makeisten välillä. Päivittäistavarakauppa ry katsoo, että rajanveto-ongelmista seuraa kilpailun vääristymistä vastaavankaltaisten, mutta eri nimikkeisiin kuuluvien tuotteiden välillä.

Päivittäistavarakauppa ry katsoo myös, että esitetty valmistevero vaarantaisi joidenkin tuotteiden osalta sisämarkkinakaupan tuontakilpailun säilymistä. Esitetty valmistevero lisäksi entisestään esimerkiksi pullotetun lähdeveden osalta pakkausveron ja pakkausjärjestelmien kustannusten vaikutuksia sekä vaikeuttaisi pullotetun lähdeveden kilpailuasemaa valmisteveron ulkopuolelle jääviin tuotteisiin ja pakkauksiin nähden.

Päivittäistavarakauppa ry katsoo lisäksi, että lain ulkopuolelle rajattava, makeisten ja jäätelön osalta enintään 30 000 kilogramman ja virvoitusjuomien osalta enintään 50 000 litran, pienimuotoinen tuotanto johtaa kilpailun vääristymiseen. Päivittäistavarakauppa ry tukee käynnissä olevan kehityshankkeensa kautta pienien ja keskiuurien tavarantoimittajien asemaa, mutta esitetyt tuotannon enimmäismäärään sidotut verohelpotukset kannustavat tuottajia pilkkomaan tuotantoaan tytäryhtiöihin ja muodostavat esteen yrityksen luonnolliselle kasvulle.

2.3 Valmisteveron käyttöönoton ja korotuksen perusteleminen terveystieteisiin vedoten

Päivittäistavarakauppa ry katsoo, ettei valmisteveron käyttöönottoa ja korotusta ole oikein perustella terveystieteisiin vedoten. Ensinnäkin veroa ei kannettaisi tasapuolisesti kaikista epäterveellisistä pidettävistä elintarvikkeista tai edes kaikista runsaasti sokeria sisältävistä tuotteista. Toiseksi veroa kannettaisiin myös terveyttä edistävästä tuotteista.

Päivittäistavarakauppa ry katsoo, että päätös kulutuksen ohjauksesta kansanterveydellisillä perusteilla tulisi tapahtua osana käynnissä olevaa kansallisen ruokastrategian uudistustyötä. Kulutuksen ohjauksessa kansanterveydellisillä perusteilla pitäisi ruokastrategian valmistelun johtoryhmän esittämällä tavalla toteuttaa hedelmien, vihannesten, kasvien ja marjojen arvonnäköalaveron alentaminen.

Mikäli esitettyä valmisteveroa perustellaan terveystieteisiin vedoten, on edellytettävä, että terveyttä edistävät tuotteet, kuten ksylitoli ja siihen rinnastettavat makeutusaineet, rajattaisiin veron ulkopuolelle.

IP

13.8.2010

2.4 Lakimuutoksesta aiheutuva työmäärä ja lain voimaantulon aikataulu

Esitetyn valmisteveron on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2011. Esityksessä ei kuitenkaan riittävästi huomioida sitä työmäärää, joka lakimuutoksesta koituu kaupalle sekä muille yksityisille toimijoille lain voimaantuloa ennen sekä sen jälkeen.

Esityksessä myönnetään, että makeisveron kasvattaminen lisää yritysten taakkaa ja aiheuttaa kustannuksia sekä veronkantoon liittyvien järjestelyiden että tietojärjestelmien päivittämisen osalta. Kaupan alan toimijoille koituvat rasite on huomattava. Lisätyötä aiheutuu kaupalle mm. tullitariffinimikkeiden epäselvyyksien ja virheiden selvittämisestä. Jotta veronkanto voisi perustua tullitariffinimikkeisiin, niiden epäselvyydet ja virheet olisi käytävä yksittäin läpi, mikä vaatisi erittäin paljon ylimääräistä työtä nimikkeiden suuren määrän takia. Lisätyötä aiheutuu myös hallinnollisista muutoksista yrityksissä.

Arvioitaessa tarpeellista siirtymäaikaa lain hyväksymisestä sen voimaantuloon Päivittäistavarakauppa ry haluaa kiinnittää huomiota siihen, että

- kaupan tuotelukumäärä on suuri,
- tavarantoimittajia on paljon,
- tullitariffinimikkeissä on nykyisin virheitä ja epäselvyyksiä, jotka tulisi selvittää,
- kaupalla on pitkiä toimitussopimuksia sekä kotimaisten että ulkomaisten tavarantoimittajien kanssa, eikä näitä sopimuksia voida lyhyellä varoitusajalla muuttaa,
- tavarantoimittajat ovat haluttomia vahvistamaan hintojaan ennen lakimuutosten hyväksymistä.

Päivittäistavarakauppa ry pitää esitettyä lain voimaantulon aikataulua vuoden 2011 alusta aivan liian kireänä, jotta lakimuutokseen ehdittäisiin varautua.

2.5 Veronkannon kesto

Esityksessä valmisteveron käyttöönottoa ja korotusta perustellaan ensisijaisesti valtion tarpeella kerätä tavoitteeksi asetetut verotulot. Päivittäistavarakauppa pitää tästä syystä luonnollisena, että esitettävä valmistevero on määräaikainen. Valmisteveroa tulisi kantaa vain siihen saakka, kunnes valtion talouden voidaan nähdä elpyvän.

2.6 Harmaan talouden lisääntyminen ja lisääntyvä matkustajatuonti

Esityksessä todetaan, että makeisvero poistettiin aikanaan osaltaan sen takia, että makeisten harmaatuonti aiheutti ongelmia. Päivittäistavarakauppa ry katsoo, että nyt esitettävällä valmisteverolla on samanlainen vaikutus harmaan talouden lisääntymiseen kuin makeisverolla oli aikanaan.

Toteutuessaan esitys lisää pysyvästi kotimarkkinoiden harmaan talouden osuutta. Päivittäistavarakauppa ry:n HoReCa-sektorin tukkukauppa on ollut jo muutenkin erittäin huolestunut kasvaneesta harmaasta taloudesta ravintola-, kioski-, ja erikoismyymäläsektoreilla.

Veroesitys uhkaa lisätä myös matkustajatuontia. Myös sen osalta valtio jäisi kokonaan ilman verotuloja. Uudelleen käyttöön otettava makeisvero tarkoittaisi epäsuoraa tukea laivayhtiöille valtiolta ja kotimaassa toimivalta kaupalta.

IP

13.8.2010

3 Päivittäistavarakauppa ry:n esitykset

- Päivittäistavarakauppa ry vastustaa esitettyä valmisteveron korotusta ja valmisteveron käyttöönottoa uusissa tuoteryhmissä.
- Päivittäistavarakauppa esittää lainsäädäntöhankkeen lykkäämistä, jotta periaatteellisesti merkittävää veroratkaisua ehditään perusteellisesti harkita osana verotuksen kokonaisuudistusta ja kansallisen ruokastrategian vahvistamista.

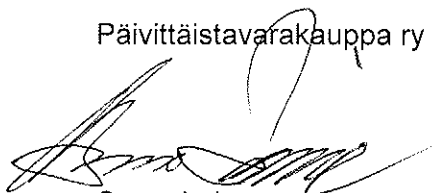
Mikäli hallitus tekee kuitenkin esityksen makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta, Päivittäistavarakauppa ry esittää siihen seuraavia muutoksia:

- Toimijoille on varattava riittävän pitkä siirtymäaika lain hyväksymisestä. Veroa pitäisi alkaa kantaa vuoden päästä lain hyväksymisestä tai aikaisintaan 1.9.2011.
- Laki on säädettävä määräaikaiseksi siihen asti, kunnes valtion talouden voidaan nähdä elpyvän.
- Pullotettu lähdevesi sekä muut sellaiset tuotteet, joissa sisämarkkinakaupan tuontikiipailu vaarantuisi valmisteveron seurauksena, on rajattava veron ulkopuolelle.
- Terveysvaikutteiset tuotteet, kuten ksylitoli ja siihen rinnastettavat makeutusaineet on rajattava veron ulkopuolelle.

Päivittäistavarakauppa ry toivoo, että valtiovarainministeriö kuulisi vielä alan teollisuutta ja kauppaa ennen lopullisen esityksen tekemistä. Samoin Päivittäistavarakauppa ry näkee välttämättömäksi, että valtiovarainministeriö esittää toimet harmaan talouden torjumiseksi sekä tämän lakiesityksen osalta että muihinkin valmisteveroihin ja viranomaismääräyksiin liittyen.

Kunnioitavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Osmo Laine
Toimitusjohtaja